

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 4/08-39

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí pléna 6. februára 2008 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. P. K., B., zastúpeného advokátom JUDr. M. B., B., za účasti Ing. S. D. - starostu mestskej časti B., pre neústavnosť a nezákonnosť volieb starostu mestskej časti B. konaných 2. decembra 2006 a proti výsledku týchto volieb a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. P. K. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola faxom 12. decembra 2006 a poštou 13. decembra 2006 doručená sťažnosť Ing. P. K. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie ustanovení § 21 ods. 2 zákona Slovenskej národnej rady č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o voľbách“), porušenie čl. 30 ods. 3, 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 31, čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2

a s čl. 12 ods. 2 ústavy, ako aj porušenie čl. 21 ods. 3 a 4 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a čl. 25 písm. b) a c) Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach (ďalej len „medzinárodný pakt o politických právach“) vo voľbách starostu mestskej časti B. (ďalej aj „mestská časť“) konaných 2. decembra 2006.

Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uvádza:

«Sťažovateľ v uvedených voľbách kandidoval na funkciu starostu mestskej časti B. (...).

Ako (...) vyplýva zo zápisnice o výsledku volieb, za starostu mestskej časti B. bol zvolený kandidát Ing. S. D. s počtom platných hlasov 8211. Sťažovateľ sa umiestnil na druhom mieste s počtom hlasov 7816. Na treťom mieste sa umiestnil kandidát Ing. J. V. s počtom hlasov 1652. (...)

Zápisnica o výsledku volieb bola podpísaná dňa 3. decembra 2006 o 4 hodine a 30 minúte. Zápisnicu o výsledku volieb podpísali štyria členovia miestnej volebnej komisie (celkový počet členov miestnej volebnej komisie bol päť) a zapisovateľka miestnej volebnej komisie.

Zápisnicu o výsledku volieb odmietol podpísať predseda miestnej volebnej komisie Ing. M. K. V časti VI. zápisnice o výsledku volieb je ako dôvod odmietnutia podpisu zápisnice predsedom miestnej volebnej komisie uvedená nasledujúca skutočnosť:

„Kandidátna listina Ing. J. V. nebola zaregistrovaná MVK z dôvodu nedostatočného počtu podpisu voličov na petícii a jeho kandidatúru považujem aj napriek uzneseniu súdu za neplatnú.“

Stanovisko predsedu miestnej volebnej komisie o dôvode odmietnutia podpisu zápisnice podporili aj ďalší traja členovia miestnej volebnej komisie svojimi pripojenými podpismi.

Súčasťou zápisnice o výsledku volieb (časť VI. zápisnice) je aj písomné vyhlásenie miestnej volebnej komisie podpísané všetkými členmi komisie, ktorým miestna volebná komisia vzala na vedomie uznesenie Ústrednej volebnej komisie č. 88 z 2. decembra 2006 o porušení tajnosti hlasovania pri hlasovaní do prenosnej volebnej schránky v Domove dôchodcov na P. ulici č. ... v B. (...)

2. Kandidát na starostu mestskej časti B. Ing. J. V. kandidoval na funkciu starostu mestskej časti ako nezávislý kandidát. Uvedený kandidát pripojil ku svojej kandidátnej listine petíciu s počtom podpisov 540 osôb.

Miestna volebná komisia mestskej časti B. vydala dňa 18. októbra 2006 na základe preskúmania kandidátnej listiny kandidáta Ing. J. V. rozhodnutie o nezaregistrovaní kandidáta na kandidátnej listine pre voľby starostu mestskej časti č. MVK 5/2006, ktorým rozhodla o nezaregistrovaní kandidáta Ing. J. V. z dôvodu nedostatočného počtu podpisov voličov na petícii.

Dňa 20. októbra 2006 sa nezávislý kandidát na funkciu starostu Ing. J. V. obrátil na Okresný súd Bratislava II s návrhom na vydanie rozhodnutia o zaregistrovaní kandidáta pre voľby starostu mestskej časti B. Podaním zo dňa 26. októbra 2006 Ing. J. V. predmetný návrh na základe uznesenia Okresného súdu Bratislava II doplnil.

Okresný súd Bratislava II uznesením sp. zn. 8 C 407/06-34 20 dňa 13. novembra 2006 určil, že Ing. J. V., bytom B. je registrovaný ako kandidát pre voľby starostu mestskej časti B. (...)

Na základe uvedeného rozhodnutia Okresného súdu Bratislava II vydala dňa 16. novembra 2006 Miestna volebná komisia mestskej časti B. rozhodnutie o zaregistrovaní kandidáta na kandidátnej listine pre voľby starostu mestskej časti č. MVK 7/2006, ktorým dňa 16. novembra 2006 zaregistrovala nezávislého kandidáta Ing. J. V. (...)

Sťažovateľ sa listom zo dňa 5. decembra 2006 obrátil na prednostku Miestneho úradu mestskej časti B. so žiadosťou o vykonanie kontroly petičných hárkov nezávislého kandidáta na funkciu starostu mestskej časti B. Ing. J. V. (...).

V liste zo dňa 6. decembra 2006 adresovaného sťažovateľovi sa k výsledkom kontroly uvádza:

„Kontrolou bolo zistené, že z celkového počtu podpisov 540 na petičných hárkoch podľa trvalého bydliska spĺňa pobyt 294 občanov, 243 podpisov občanov sa v registri občanov Mestskej časti B. nenachádza a 3 občania podpísaní na petičných hárkoch sa ku dňu konania kontroly odsťahovali z mestskej časti“.

V súvislosti s podozrením z falšovania podpisov na petícii pripojenej ku kandidátnej listine nezávislého kandidáta na funkciu starostu mestskej časti B. Ing. J. V., podal sťažovateľ osobne dňa 12. decembra 2006 na Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky

oznámenie o skutočnostiach, že bol spáchaný trestný čin. (...)»

Podľa sťažovateľa vo voľbách na funkciu starostu mestskej časti B. došlo „k závažnému a viacnásobnému porušeniu zákona upravujúceho prípravu a priebeh týchto volieb, t. j. zákona o voľbách do orgánov samosprávy obcí a k porušeniu článku 30 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, článku 30 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, článku 21 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd a článku 21 ods. 4 Listiny základných práv a slobôd v spojení s článkom 31 Ústavy Slovenskej republiky a článkom 22 Listiny základných práv a slobôd, článku 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, článku 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, článku 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a článku 25 písm. b) a c) Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach takej intenzity, ktorá má za následok neústavnosť a nezákonnosť týchto volieb. (...)“

Sťažovateľ tiež tvrdí, že „V čase prípravy volieb starostu mestskej časti B. došlo k hrubému a závažnému porušeniu zákona o voľbách do orgánov samosprávy obcí, ktoré spočívalo v zaregistrovaní nezávislého kandidáta na funkciu starostu mestskej časti B. Ing. J. V. bez toho, aby bola splnená jedna zo zákonných podmienok podľa § 21 ods. 2 zákona o voľbách do orgánov samosprávy obcí, ktorou je predloženie petície podpísanej voličmi s počtom podpisov najmenej 400 voličov. (...)

Sťažovateľ považuje rozhodnutie Okresného súdu Bratislava II, ktorým rozhodol o registrácii Ing. J. V. za kandidáta pre voľby starostu mestskej časti B. za nezákonné a neústavné, pričom skutkové a právne závery uvedené v odôvodnení rozhodnutia sú podľa názoru sťažovateľa zjavne arbitrárne, teda z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné. (...)

Sťažovateľ je toho názoru, že rozhodnutie Okresného súdu Bratislava II o registrácii Ing. J. V. za kandidáta pre voľby starostu mestskej časti B. v hrubom rozpore so zákonom o voľbách do orgánov samosprávy obcí a Občianskym súdnym poriadkom je natolko závažným porušením volebného zákona a Ústavy Slovenskej republiky, ktoré nepochybne ovplyvnilo nielen priebeh volieb, ale ktoré spochybňuje aj výsledok volieb na starostu mestskej časti B. (...)

Sťažovateľ skončil vo voľbách na starostu mestskej časti B. na druhom mieste s počtom hlasov 7816. Medzi kandidátom zvoleným za starostu a sťažovateľom bol rozdiel 395 hlasov, pričom nezákonne zaregistrovaný kandidát Ing. J. V. získal vo voľbách 1652

hlasov. Z uvedeného vyplýva, že ak by Ing. J. V. nebol zaregistrovaný, je možné, že sťažovateľ by vzhľadom na rozdiel v počte získaných hlasov oproti zvolenému starostovi (395) mohol dosiahnuť vyšší počet hlasov ako zvolený kandidát, a teda byť zvolený za starostu mestskej časti B. Bolo by postačujúce, ak by v prospech sťažovateľa bolo odovzdaných len 396 (395+1 hlas) hlasov všetkých voličov, ktorí hlasovali za Ing. J. V., čo však nevylučuje, že by sťažovateľ mohol reálne získať aj vyšší počet hlasov voličov odovzdaných Ing. J. V. (...)

Tento reálny a objektívny predpoklad iného výsledku volieb podľa názoru sťažovateľa zakladá zákonný dôvod, aby ústavný súd podľa § 63 ods. 1 písm. a) zákona o ústavnom súde vyhlásil voľby na starostu mestskej časti B. konané dňa 2. decembra 2006 za neplatné. (...)

Na základe vyššie uvedeného skutkového a právneho stavu napáda sťažovateľ nezákonnosť a neústavnosť volieb starostu vo volebnom obvode mestská časť B. (§ 9 ods. 5 zákona o voľbách do orgánov samosprávy obcí) konaných dňa 2. decembra 2006 a zvolenie Ing. S. D. za starostu v tomto volebnom obvode.

Sťažovateľ na základe vyššie uvedených skutočností navrhuje, aby Ústavný súd Slovenskej republiky po predbežnom prerokovaní túto sťažnosť prijal na ďalšie konanie, a aby vyniesol tento nález:

Voľby starostu mestskej časti B. konané dňa 2. decembra 2006 vyhlasuje za neplatné.“

II.

2.1 Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo

návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa čl. 129 ods. 2 ústavy ústavný súd rozhoduje o ústavnosti a zákonnosti volieb prezidenta Slovenskej republiky, volieb do Národnej rady Slovenskej republiky, volieb do orgánov územnej samosprávy a volieb do Európskeho parlamentu.

Predmetom konania je návrh sťažovateľa na vyhlásenie volieb starostu mestskej časti konaných 2. decembra 2006 za neplatné, pretože pri ich príprave došlo k porušeniu viacerých článkov ústavy, listiny, medzinárodného paktu o politických právach a zákona o voľbách. Podstata porušenia zákonnosti a ústavnosti uvedených volieb tkvie podľa sťažovateľa v nezákonnej registrácii jedného z kandidátov - Ing. J. V., ktorý získal pomerne veľký počet hlasov, takže jeho nezákonná účasť vo voľbách bola spôsobilá skresľujúco ovplyvniť ich celkový výsledok. Nezákonnosť registrácie kandidáta Ing. J. V. vyplývala z nesplnenia zákonom ustanoveného predpokladu spočívajúceho v povinnosti nezávislého kandidáta doručiť miestnej volebnej komisii najneskôr 55 dní pred dňom volieb svoju kandidátnu listinu spolu s petíciou podpísanou ustanoveným počtom voličov podporujúcich jeho kandidatúru. Z uvedeného dôvodu miestna volebná komisia pôvodne odmietla kandidátnu listinu tohto nezávislého kandidáta zaregistrovať. Ing. J. V. bol síce zaregistrovaný na základe uznesenia Okresného súdu Bratislava II (ďalej aj „okresný súd“) č. k. 8 C 407/06-34 z 13. novembra 2006, uvedené rozhodnutie je však arbitrárne a nezodpovedá reálnemu skutkovému stavu, keďže následnou kontrolou petičných hárkov sa zistilo, že značná časť podpisov na petícii tvoriacej prílohu kandidátnej listiny nezávislého kandidáta Ing. J. V. nepatrí voličom mestskej časti, a v súvislosti s tým už bolo začaté aj trestné stíhanie.

2.2 Podľa § 21 ods. 2 zákona o voľbách kandidovať na funkciu starostu (primátora) môžu aj nezávislí kandidáti. Nezávislý kandidát doručí svoju kandidátnu listinu v dvoch rovnopisoch zapisovateľovi miestnej volebnej komisii najneskôr 55 dní pred dňom volieb. Súčasťou kandidátnej listiny nezávislého kandidáta je petícia podpísaná voličmi

podporujúcimi jeho kandidatúru. Potrebný počet podpisov podľa veľkosti obce je uvedený v prílohe k tomuto zákonu. V petícii sa pri každom podpise uvedie meno a priezvisko voliča a trvalý pobyt, ktorým sa rozumie názov obce, názov ulice, ak sa obec člení na ulice, a číslo domu.

Podľa § 17 ods. 4 zákona o voľbách proti rozhodnutiu miestnej volebnej komisie o zaregistrovaní kandidáta alebo o nezaregistrovaní kandidáta môžu podať kandidujúce politické strany a nezávislí kandidáti návrh na vydanie rozhodnutia o zrušení registrácie kandidáta alebo návrh na vydanie rozhodnutia o zaregistrovaní kandidáta na súd. Návrh treba podať do troch dní odo dňa rozhodnutia miestnej volebnej komisie. Proti rozhodnutiu súdu sa nemožno odvolať.

Podľa § 17 ods. 5 zákona o voľbách ak súd rozhodne o zaregistrovaní kandidáta alebo o zrušení registrácie kandidáta, miestna volebná komisia vykoná rozhodnutie súdu do 24 hodín od jeho doručenia.

Podľa § 250zb ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) ak volebná komisia rozhodla o zaregistrovaní kandidáta alebo o nezaregistrovaní kandidáta pre voľby do orgánov samosprávy obcí, môže sa kandidujúca politická strana, politické hnutie alebo nezávislý kandidát do troch dní odo dňa rozhodnutia miestnej (mestskej) volebnej komisie obrátiť na okresný súd s návrhom na vydanie rozhodnutia o zrušení registrácie kandidáta alebo s návrhom na vydanie rozhodnutia o zaregistrovaní kandidáta.

Podľa § 250zb ods. 2 OSP účastníkmi konania sú politická strana, politické hnutie alebo nezávislý kandidát, ktorí podali návrh podľa odseku 1, miestna (mestská) volebná komisia a kandidát, politická strana, politické hnutie alebo nezávislý kandidát, proti ktorým návrh smeruje.

Podľa § 250zb ods. 3 OSP súd rozhodne uznesením do troch dní odo dňa podania návrhu.

Podľa § 250zb ods. 4 OSP proti rozhodnutiu súdu nie je prípustný opravný prostriedok.

Ústavný súd z obsahu sťažnosti, z jej príloh a z vyžiadaného spisového materiálu okresného súdu zistil, že volebná komisia rozhodnutím č. 5/06 z 18. októbra 2006 rozhodla o nezaregistrovaní nezávislého kandidáta Ing. J. V. vo voľbách starostu konaných 2. decembra 2006 z dôvodu nedostatočného počtu podpisov voličov na petícii pripojenej k jeho kandidátnej listine.

Následne okresný súd uznesením sp. zn. 8 C 407/06 z 13. novembra 2006 rozhodol na základe návrhu Ing. V. o jeho zaregistrovaní ako kandidáta pre voľby starostu mestskej časti B. a svoje rozhodnutie odôvodnil okrem iného takto:

„Navrhovateľ rozhodnúc sa kandidovať v komunálnych voľbách postavil v zmysle predpísaného vzoru petíciu, kde zozbieral 540 podpisov. Túto priložil ku kandidátnej listine (vyhotovenú opäť v súlade s predpisovým vzorom) a doručil miestnej volebnej komisii. Komisia kandidátnu listinu preskúmala v zmysle cit. ust. § 22 ods. 1 zákona č. 346/90 Zb. ...

Keďže rozhodnutie MVK nijako bližšie nešpecifikuje dôvod odmietnutia registrácie ani nezameniteľne nekonkretizuje skutkové okolnosti, ktoré ju k záveru viedli, súd vychádzal z všeobecných podmienok registrácie, vyplývajúcich pre každého kandidáta z citovaných ustanovení. Dôvody, pre ktoré komisia odmietne registráciu, upravuje cit. ust. § 22 ods. 1, zák. č. 346/90 Zb. a tu je nutné podotknúť, že použitý dôvod toto ustanovenie nepozná. Nanajvýš sprostredkovane, keď odkazuje v písm. c) na ust. § 21 ods. 2, upravujúce nutné podmienky takejto petície. Petícia navrhovateľa, naplňajúc nevyhnutné zákonné podmienky, obsahuje pri každom podpise meno a priezvisko voliča, názov obce, ulice a číslo domu a takýchto podpisov obsahuje 540. Keďže mestská časť B. nemá ani 80. 000 obyvateľov, stačilo na splnenie zákonných podmienok registrácie 400 podpisov voličov na petícii. Navrhovateľ tento počet vysoko prekročil a vďaka tomu je aj zopár podpisov obyvateľov iných mestských častí irelevantných. Vzhľadom na uvedené, súd nenašiel dôvod na odmietnutie registrácie navrhovateľa, preto vydal rozhodnutie o jeho zaregistrovaní ako kandidáta pre voľby starostu v mestskej časti B.“

Na základe uvedeného rozhodnutia okresného súdu volebná komisia rozhodnutím č. 7/2006 zo 16. novembra 2006 zaregistrovala Ing. J. V. ako nezávislého kandidáta pre voľby starostu mestskej časti.

Z uvedených skutočností vyplýva, že spornú otázku registrácie kandidátnej listiny Ing. J. V. vyriešil na základe jeho návrhu v zmysle § 17 ods. 4, 5 zákona o voľbách a § 250zb OSP v rámci svojej právomoci Okresný súd Bratislava II, ktorý preskúmal príslušné rozhodnutie volebnej komisie s ohľadom na registráciu. Ani ústava a ani iné právne predpisy upravujúce voľby do samosprávnych orgánov obcí neukladajú ústavnému súdu právne povinnosti preskúmať meritórne rozhodnutia všeobecných súdov vo volebných veciach, pokiaľ ide o registráciu kandidátov na funkcie do orgánov samosprávy obcí (m. m. PL. ÚS 1/99). Konanie vo veciach registrácie kandidátnych listín kandidátov pre voľby do orgánov samosprávy obcí je osobitne upravené v príslušnom procesnom kódexe (Občianskom súdnom poriadku – v ustanovení § 250zb) a patrí do právomoci všeobecných súdov.

Právomoc ústavného súdu konať vo volebných veciach podľa čl. 129 ods. 2 ústavy nenahrádza právomoc volebných komisií a všeobecných súdov rozhodovať vo veciach registrácie jednotlivých kandidátov ani neumožňuje po skončení volieb preskúmať skutkové a právne závery rozhodnutí všeobecných súdov v konaní podľa § 250zb OSP.

V danom prípade platí prezumpcia ústavnosti a zákonnosti právnych aktov - rozhodnutí orgánov verejnej moci vydaných v súlade s ich právomocou. Pokiaľ existuje právoplatné rozhodnutie všeobecného súdu o registrácii kandidáta, ktoré predtým nebolo napadnuté sťažnosťou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, nemôže sťažovateľ s úspechom namietať porušenie ústavnosti alebo zákonnosti volieb na základe tvrdenia o nezákonnosti alebo arbitrárnosti takéhoto rozhodnutia.

Na základe uvedených skutočností ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

2.3 Čo sa týka tej časti sťažnosti, v ktorej sťažovateľ namietal, že vo voľbách do orgánov samosprávy mestskej časti došlo k porušeniu zásady tajnosti hlasovania v Domove dôchodcov ... v B. a k porušeniu volebného zákona (§ 29 a § 31 ods. 6), pretože „Pri samotnom akte hlasovania voličov v domove dôchodcov do prenosnej volebnej schránky boli v miestnosti prítomné okrem hlasujúceho voliča aj ďalšie osoby, čím nebola zabezpečená tajnosť takto zisťovanej vôle voliča“, podľa konštantnej judikatúry ústavný súd uvádza, že „len hrubé alebo závažné porušenie alebo opätovné porušovanie zákonov upravujúcich prípravu a priebeh volieb môže byť príčinou na uplatnenie právomoci ústavného súdu, ktorá mu umožňuje rozhodnúť podľa § 63 ods. 1 zákona o ústavnom súde. Namietané protiústavné alebo nezákonné konanie musí mať priamy vplyv na dosiahnutý výsledok volieb. Túto skutočnosť musí sťažovateľ nielen namietat, ale aj doložiť exaktnými dôkazmi. Nestačí samotné označenie dôkazov“ (PL. ÚS 17/94, PL. ÚS 5/03 a PL. ÚS 35/03).

Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ v tejto časti svojej sťažnosti nepreukázal, že by v danom prípade uvedená skutková okolnosť mala podstatný a priamy vplyv na zákonnosť volieb, t. j. že ním označené porušenie tajnosti hlasovania mimo volebnej miestnosti v Domove dôchodcov ... v B. bolo vzhľadom na rozdiel v počte získaných hlasov medzi ním a zvoleným kandidátom (395) spôsobilé ovplyvniť výsledok volieb. Sťažovateľ v tomto smere nepredložil ani neoznačil žiaden dôkaz.

Z uvedených dôvodov preto ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj v tejto časti pre zjavnú neopodstatnenosť.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá, bolo preto už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľa uvedenými v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. februára 2008

